

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workers' Publ. Society'n kustantamana.

Tilaukshinnat Yhdysvaltoihin:
1 vuosikerta \$1.75. Puoli vuotta \$1.00
Canadaan ja Suomeen:
1 vuosikerta \$2.00. Puoli vuotta \$1.15

TOVERITAR

Box 99, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

Subscription rates in the United States

One year \$1.75 — 6 months \$1.00

IN CANADA:

One year \$2.00 — 6 months \$1.15

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTA:

Uusia	191
Uudistuksia	62
"Punaisen Armeijan" uusia jäs.	36
Katkeuneita	74

VIIMEINEN HALYTYYS PUNAISEN ARMEIJAN

Meillä on nyt valmiina lupaamamme joululahja "Punaisen Armeijan" jäsenille ja lähettämme sen niin ajoissa, jotta kaikki saavat sen päivää paria ennen joulua. Kaikki armeijan ajoissa yhtyneiden nimet julkaistaan Toverittaren joulunumerossa joka painetaan 14 p. t. k. ja seuraavassa numerossa julkaisemme niiden nimet armeijamme luettelossa, jotka ovat syystä tai toisesta hiukan myöhästyneet. Kuulkaapa kaikki "Liisa-myöhäset", jos teillä on uusi tilaaja Toverittarelle tiedossa tai jos haluatte tuttavanne ilahuttaa tilaamalla hänelle vuosikerta Toveritarta joululahjaksi, niin heti lähettäkää tilaus tulemaan myöhästyttäen tilaushinta

mukaan konttoriimme. Huom. uudet tilaukshinnat ovat nyt käytännössä ja pitääkää tämä mielessä tilatessanne tai uudistaissanne Toveritar itsellenne tai tuttavillenne. — Levitysoasato.

NAISET KESKITTÄVÄT VOIMIAAN.

Federated Pressin tiedonannon mukaan järjestyneitten naisten yhteisen komitean perustettiin naisten kokouksessa äskettäin Washingtonissa, D. C., jonka komitean tehtävänä on toimia naisia ja lapsia koskevien lakiesitysten hyväksi y. m. yleishyvää tarkoittavien lakiesitysten hyväksi. Kokouksessa oli edustettuna yksitola eri järjestöä ja edustajat kokoon tulivat Kansalliseen Naisiinestäjien liiton päämajassa.

Seuraavat järjestöt olivat kokouksessa edustettuna: Womens Trade Union League, jota edusti Miss Ethel M. Smith; Consumers League (kuluttajain liitto), jota edusti Mrs. Florence Kelley ja Miss Jeannette Rawkin; National Council of Women; National Congress of Mothers, and Parent Teachers Association; General Federation of Womens Clubs; Association of Collegiate Alumnae; American Home Economics Association; National Federation of Business and Professional Womens Clubs; The National League of Women Voters, jonka puheenjohtaja toimi kokouksen puheenjohtajana.

Lakiesitysten joukossa, joiden eteen järjestöt tulevat yhteisen komiteansa kautta toimimaan ovat Sheppard-Towner äitien ja lasten suojeleus lakiesitys, Rogersin lakiesitys, joka myöntäisi naisille kansalaisolkeudet miehistään riippumattomasti; Gronnan lakiesitys, jonka tarkoituksena on perustaa hallituksen karjakomissioni ja joukko muita lakiesityksiä.

Tämä uusi yhteinen järjestö alkoi toimia alakomiteoitien kautta, jotka on kokoonpantua naisten eri järjestöistä, ja siten herättää yleistä harastusta mainittuihin lakiesityksiin kautta maan.

Yleiskomitean seuraava kokous pidetään joulukuun 20 päivänä.

VAATIVAT ÄITIEN JA LASTEN SUOJELUSTA

Washingtonista, D. C., tiedotetaan, että siellä äsken pidetyssä Opistolaisnaisen klubin kokouksessa on hyväksytty pöytälause, joka vaatii kongressin viivyttämättä hyväksymään Sheppard-Towner lakiesityksen äitien ja pikkulasten suojelemiseksi, sillä tarpeeton, estettäviä oleva ihmishenkien hukka lasten synnytyksessä on todella kauhistuttava.

Pöytälauseessa on myöskin vaatimus, että tämä lakiesitys, joka on jo vuosia maannut kongressin komiteoitien hallussa, hyväksyttäisiin tekemättä siihen muutoksia, että ne neljäkymmenen valtion lainlaatifakunat, jotka kokoon tuvat tämän talven aikana, voisivat harkita tämän lakiesityksen pykälää alkuperäisessä muodossaan.

Kokouksessa todettiin se seikka, että kaksikymmentäviisi tuhatta äitiä kuolee tässä maassa joka vuosi lapsivuoteeseen kunnonhoidon puutteesta ja että vähintään kaksisataa viisikymmentä tuhatta pikkulasta kuolee joka vuosi estettäviissä olevista syistä, ja jotka kuolemat voitaisiin välttää Sheppard-Towner lakiesityksessä määriteltujen toimenpiteitten kautta.

ÄITIYSMINISTERIÖ AUSTRALIASSA

New South Walesin työvänehallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin äitiysministeriön perustamiseksi, jonka velvollisuutena tulee olemaan tieteellisen opetuksen antaminen työttöille heidän valmistamiseksi äitiyden velvollisuuksiin ja vastuunalaisuuksiin. Äitiys eli synnytys sairaaloita tullaan perustamaan kaikkiin osiin maata, ja äideistä tullaan huolehtimaan yhtä hyvin ennen kuin jälkeenkin synnytyksen, ja aviottomista äideistä ja lapsista pidetään sama huoli kuin muus-

takin äideistä. Leskille ja hyljättyille äideille annetaan riittävästi toimeentulon apua. Kaikki terveysäntötoimenpiteet kansallistutetaan ja valtio tulee ylläpitämään kaikki yleiset sairaalat ja sairaanhoitajain palkat tullaan korottamaan ja olosuhteet parantamaan.

Sillä aikaa kun meillä vaan puhutaan näistä asioista Australiassa toimitaan. Me kutsumme tätä maata "äiti maaksi", mutta tässä tapauksessa asetamme me itsemme vanhanaikaisten isoäidin tilalle. — Lontoossa, Englannissa, ilmestyvästä Womens Leaderistä.

NAISTEN LUKU MAAMME TEOLLISUUDESSA

Hallituksen ammattioppeja edistävän lautakunnan arviolausun mukaan on teollisuuskäsitelävissä tässä maassa noin kaksi miljoonaa neljä sataa tuhatta naista ja tyttöä.

Vuoden 1916 jälkeen on naisten luku terästeollisuudessa kasvanut neljäkymmentä prosenttia; automobiilitteollisuudessa kolme sataa prosenttia; puuteollisuudessa sata prosenttia.

Äiteiden työläisten kokonaisluvusta on neljätoista ja kuusitoista vuotiaita tyttöjä kolmannesosa aino puoleen eli viitekymmeneen prosenttiin.

Virallinen raportti osoittaa myöskin, että naiset ja tytöt menevät teollisuuden palvelukseen ilman riittävää oppia eli valmistusta siihen. Vuonna 1917 hyväksytyyn yleiseen ammattiopetuslain mukaan, kaikilla valtioilla on kassa, joka on luovutettu sitä varten, että voidaan antaa ammattiopetusta naisille ja työttömille miehille ja pojille. Raportissa myöskin lausutaan, että työväen ammattijärjestöt etelä Californiassa ovat toiminnallaan saaneet aikaan niin paljon, että tehtaissa annetaan ammattiopetusta kansakoulujen toimesta ja johdolla.

PAKINAA

Muutama sata rengasta lisää taisteluketjuun, niin ollaan kymmenessä tuhannessa!

Tulevaisuus näyttää synkältä. Varmaan monelta perheenäidiltä kohoaa rinnasta raskas huokaus katsellessa niitä uhkaavia pilviä, joita kokoontuu yhä tiheimpään tulevaisuuden taivaalle. Siellä näkyy vain harmaata ja mustaa, mutta ei lainkaan kirkkautta ruusuhohteisista väreistä. Perheenäidit yhtyvä äidin huokaukseen ja synkän kysyy: Mitä tuo tuleva talvi tullessaan? Näkevätkö lapseni nälkää, käykö valmoin ryysyissä, kuljenko itse epätoivoisena ja toimeentona?

Yhä uusintuvat nämä kysymykset lukussa sanomalehtiuutisia, joissa ennustetaan ja jo myötänsä kerrotaan todellisesta hädästä, jota huono aika — työttömyys — tuo tullessaan.

Monen työläisen väkevä käsi puristuu väistämättä nyrkkiin, syventyessä ajattelemaan yhteiskunnassa vallitsevia epäkohtia ja tutkiessa tätä väärää järjestelmää, joka on kaiken kurjuuden ja epätoivon synnyttäjä.

Sanomalehdistä saamme joka päivä koota kymmenittäin samansuuntaisia uutisia: Palkkoja alennettu, miehiä joutulaina, tehtaita suljettu j. n. e. Samalla aikaa voimme koota suuria numeroita vurmista ja rosvouksista, jotka aina seuraavat huonoa aikaa — pulakausia. Normaaliaikoina ilmenee rosvouksia ja murhia vähem-

mässä määrässä, mutta huonon ajan tullen taloudellinen hätä pakottaa ihmisiä näihin kauhuntekoihin.

Ihmisen ei ole luonnostaan peto. Eri tilanteet pakottavat ihmisen erilaisiin tekoihin, joihin ilman pakotusta, ei olisi vähintäkään halua. Eikä silloin kun äiti tappaa rintalapsensa, mies murhaa vaimonsa, tahnuri nainen alentuu myymään itseään j. n. e. eikö sellaisiin ole äärimmäinen epätoivo synny? Kun näitä tapauksia alkaa ilmetä lukemattomia, johtuvat ne silloin samoista syistä: nälästä ja epätoivosta.

Samalla aikaa keinottelijat kilpailevat tuhlauksuuksessa ja kiroavat kansan tyytymättömyyttä. Riistäjaluokka kokoaa rahaa, mutta kansaa hädälle eivät he kallista korviaan. Olemme kuulleet monta eri kertaa, miten suurimpina nälän ja kaubun aikoina ruokatarvoja ja muita välttämättömiä tarveaineita on annettu pillantua ja kalvettu maahan, tahi upotettu mereen, mutta ei ole annettu nälkäisten ihmisten käytettäväksi. Kun työläiset ovat ostokyvottomia, eivät he voi antaa liikevoittoa keinottelijoille. Varastot ovat täynnä tavaroita, mutta tuhansia nälkäisiä kulkee ympäri ja voimattomina heitä kaatuu lämpöjen lämpöön.

Riistäjät eivät välitä, sillä rahakukkaro on heille oikeuden mittana ja kivinä sydämen tilalla. Miljoonien ihmisten elämä ei ole riistäjäloukalle mistään arvosta. Tämä on sanottu tuhat kertaa ja tullaan yhä sanomaan: "Kansa, tajua tilasi, ala etsiä syitä, jotka kurjuuden synnyttävät; ja ala jo poistamaan niitä syitä, muutoin voimme upota sellaiseon

kurjuuden suohon, josta on mahdoton ylös nousta.

Elämä on jokaiselle olennolle raskas, itsesäilyttämistä vaisto on suur. Miksi ei siis jokainen, jolla on terve järki, voi yhtyä siihen joukkoon, jonka aatteena on poistaa maailmasta kurjuus ja hätä. Suuri osa työläisistä on vielä niin hämääntynyt, että kulkevat silmä joukossa, jotka vain etsivät laastarilappuja kipeisiin paikkoihin, mutta eivät uskalla alkaa vetämään mitätöisistä pois kokonnan. Työväenluokan naiset! Silloin kun työttömyys ja puute ovat ovelta, ovat ne meitä ensimmäisinä vastassa. Eikä meidän ole silloin velvollisuus olla sitä tuhoa ensimmäisinä pois torjumassa. Suuret taistelut ovat aina vetäneet naiset mukanaan. Naiset ovat olleet ensimmäisinä ja kiihkeimmän tulta syyttämässä, nälän kiikuttamaiset naiset — äidit — ovat olleet ensimmäisinä taisteluturvien puhaltamassa.

Tulevaisuus näyttää synkältä! Meillä ei ole aikaa huokailuihin, vaan on kiireesti ryhdyttävä toimintaan. Meillä ei ole aikaa itkeä hätämme, vaan on tarmolla ryynnättävä niissä riveissä, jotka johtavat köyhälistön vapauteen.

Nyt ovat rikkaat loiseläjät tyytyväisinä syöneet kalkkunapäiväisiä ja viettäneet mässäten kiitospäiviä. Hyvä heidän on ollut taas kiertellä, kun on siihen syytä... Luokkatiedon työläisjoukko on yhtynyt tähän kiitoshymniin, vaikka on istunut vilmeisillä penneillä hankitun lalhan ruoka-aterian eteen. Heihin ei ole vielä epätoivo ehtynyt luoda tyytymättömyyttä, vaan he ovat loinneet

ja uskovat, että kaikki on nyt niin kuin sen tuleekin olla.

Joulu on tulossa. Silloin on taas syytä mässättää ja juhla ja laella syötävillä lahjoja. Natsaretin kirvesmiehen nimenä taas paljon puhutaan. Hyväntekeväisyysseurat ovat jälleen tilaisuudessa tynnyttämään riihtäjien omaatuntoa, tai oikeammin näyttämään heidän jaloimellisuuttaan, kun jakavat pienet rippelit almuina pahimmassa puutteessa oleville, samolle työmuuraisille, jotka heidän rikkautensa ovat työllään koonneet.

Työläiset, luokkatiedottomat, ottavat murut vastaan ja kiittävät niitä "kunnan" ihmisistä, jotka heidän hättänsä ovat edes vähänkin lieventäneet. Eikä mitenkään heidän alivoihinsa saa sopimaan, että juuri heidän omien töitensä tuloksien yllä jäämää heille almuja jaellaa. Ja niittäkin vain pieninä hiukkasina.

Kunhan kurjuus on kukassaan ja häitä kohoaa huippuunsa, ehkä silloin nämmäkin sokeat työläisten laumat ymmärtävät missä on vika! Ehkäpä alkavat tajuta, että ajnoastaan järjestelmän perinpohjaisen muutoksen kautta saadaan työväenluokalle todellisia parannuksia. Pienistä palkkauksista ja hyväntekeväisyyskäsistä ei silloin enää leivoton työläisjoukko tynny, vaan vaatii muutoksia, jotka tuntuvasti voivat parantaa työläisten elämää.

Tässä pari pientä esimerkkiä siitä, miten yhä lisääntyvä työttömyys alkaa hätyyttämään työläisiä. Milwaukeeen uutisissa kerrotaan seuraavaa: "Sellaiset perheenäidit, jotka ovat saaneet apua enemmän, mutta eivät kuitenkaan sota-alkana, ovat jälleen